

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten

Lennart Olsson

0521-605456

070-2124011

lennart.s.olsson@lansstyrelsen.se

Beslut
2011-08-15

Dnr 511-080163-2009

Sida
1(9)

Beslut om bildande av naturreservatet Kednäs i Åmåls kommun

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skälen för beslut
Upplysningar
Ersättningstalan
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sakägarförteckning
Bilaga 5. Besvärshänvisning
Bilaga 6. Sändlista

Administrativa uppgifter

Namn:	Naturreservatet Kednäs
NVR ID	2022991
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Åmåls kommun
Ungefärlig mittpunkt	11352529 – 6549696 (Sweref 99TM)
Fastigheter och ägare:	Edsleskogs Prästgård 1:1, Karlstad stift
Nyttjanderättsinnehavare:	Servitut avlopp, väg. Karin o Bruno Jönsson, Hjeltegatan 20, 66230 ÅMÅL
Areal (ha):	42 ha
Förvaltare:	Västkuststiftelsen
Naturgeografisk region:	Dalslands kuperade skogslandskap
Objektskategori:	Skog av särskilt värde för flora och fauna
IUCN-kategori:	Strikt naturreseptat

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Kednäs.

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen i bilaga 3. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Länsstyrelsen utser Västkoststiftelsen som förvaltare av naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m..

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara ett opåverkat skogslandskap, oexploaterade strandavsnitt och värdefulla landskapelement.
- restaurera naturliga ängs- och hagmarker och bevara arter, strukturer och miljöer knutna till ett äldre odlingslandskap.
- bevara lövrik blandskog som utgör livsmiljö för vitryggig hackspett och många av dess följdarter.
- bevara äldre spontansådda barrblandskogar och hållmarkstallskogar.
- utveckla ungskog och planterad barrskog till lövrika miljöer med mycket död ved.
- bevara områdets landskapsbild.
- friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i naturreservatet, och besökaren ska kunna se och uppleva områdets karaktär och naturtyper.

Syftet skall tryggas genom att:

- hela området skyddas mot produktionsinriktade avverkningar.
- äldre lövrik blandskog lämnas till fri utveckling.
- naturvårdsinriktade röjningar och gallringar genomförs i ungskog och planterad granskog för att gynna förekomst av lövträd och skapa lövrika miljöer med gott om död ved.
- delar av tidigare hävdade områden restaureras och hävdas genom bete eller slåtter.
- exploatering av stränder och andra värdefulla miljöer förhindras och ingrepp som skadar landskapsbilden och områdes karaktär motverkas.
- tillgängligheten för allmänheten ökas genom anläggandet av P-plats och vandringsled.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg.
3. Anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
4. Anordna upplag.
5. Borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämma.
6. Avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd.
7. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
8. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
9. Bedriva täkt av berg, sten, grus, sand, lera, matjord, torv, mineraler, metaller eller andra material kommersiellt eller för husbehov.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- Vid reparation och underhåll av befintliga vägar.
- Vid anläggande av infiltrationsanläggning och avlopp samt framdragning av el på fastigheten Edsleskogs prästgård 1:44 får detta ske utan hinder av föreskrifterna A3 och A5. Samråd ska ske med Länsstyrelsen innan arbetena påbörjas.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas.

1. Märka ut naturreservatet i terrängen.
2. Anläggande av parkeringsplats och vandringsled samt uppsättning av informationstavlor.
3. Gallra, röja, bedriva slåtter och betesdrift i den mån markägaren inte, själv utför dessa åtgärder.
4. Genomföra undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I den till detta beslut hörande skötselplanen (bilaga 3) framgår i detalj var anordningar ska utföras och åtgärder vidtas.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 §)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Framföra motordrivet fordon i terrängen annat än i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älghugare eller motsvarande.

2. Tälta mer än ett dygn.
3. Ställa upp husvagn eller husbil
4. Samla, plocka eller gräva upp kärlväxter, mossor, lavar eller svampar.
Bär och matsvamp får dock plockas för privat bruk.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- När Länsstyrelsen, eller den Länsstyrelsen utser, genomför naturinventeringar vilka även kan innebära insamling av arter i vetenskapligt syfte.

Beskrivning av naturreservatet

Naturreservatet utgör en del av den kuperade sluttningen ned mot sjön Edslans västra strand. Berggrunden varierar från näringsfattig och svårvittrad kvartsit till kalkrika skifferbranter vilket skapat förutsättningar för en varierad växtlighet.

Kring gården Kednäs finns rester av ett äldre odlingslandskap med igenväxande lövrika hagmarker med enstaka hamlade träd och äldre lövträd med en skyddsvärd lav- och mossflora. Det lövrika igenväxande kulturlandskapet har också en stor betydelse för en rad fågelarter och insekter.

Det lövträdsdominerade området kring gården och de barrskogsklädda höjderna skiljs åt genom den markerade Kednäsbranten. Denna består av Dalformationens mer sura bergarter, främst kvartsit. Bergväggen har varit beskuggad under en längre tid och detta har lett till en stor artrikedom i moss- och lavfloran. Längs nedre delen av branten finns gott om äldre grovvuxna ekar. I fältsiktet förekommer ett flertal naturvårdsintressanta kärlväxter, exempelvis hässlebrodd, lundary, trolldruva, sårläka och underviol. Här växer också flera rödlistade kryptogamer.

Ovan branten vidtar fattig tallskog som fortsätter ned mot Slommetjärn och vidare längs platån bort mot Killingtjärn. Delar av tallskogen är relativt gammal och trädåldrar på över 250 år har uppmätts. I svackorna nedanför knattarna med tall bildas fattiga sumpskogsmiljöer med klibbal och gran. Dessa miljöer är värdefulla från naturvårdssynpunkt. Ofta finner man här arter som saknas i den traditionellt skötta produktionsskogen. Här finns en rad signalarter och rödlistade arter, främst lavar och mossor knutna till den äldre barrskogen.

Fågelfaunan hyser ett flertal bevarandevärda arter, såväl arter som är rödlistade som sådana som pekats ut i EU:s art- eller habitatdirektiv. De barrdominerade höjderna är lämpliga miljöer för exempelvis tjäder, nattskär, järpe och sparvuggla. Alla dessa arter har noterats under häckningstid i området. I lövrikare miljöer i Kednäsbranten och kring gården har mindre hackspett, gråspett, nötkråka och entita observerats under häckningstid.

De begränsade delar som är påverkade av skogsbruk under senare tid är idag bevuxna med lövrik hyggesuccession växelvis med ytor med planterade granar.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Planeringsbakgrund

Naturreseptatet ligger inom riksintresse för naturvård (Högheden - Baljåsen) vars värden i huvudsak består av det äldre odlingslandskapet, lövrika skottskogar, naturskogar och till dessa miljöer knutna arter. I den kommunala översiktsplanen för Åmåls kommun står bl a att ny bebyggelse och andra åtgärder som negativt påverkar områdets naturvärden bör prövas restriktivt. Normalt jord- och skogsbruk bör kunna bedrivas. Särskild hänsyn skall visas naturvärdena. Under rekommendationer för mark- och vattenområden anges bl a att med hänsyn till områdets stora värden för natur och friluftsliv bör ny bebyggelse eller andra åtgärder som negativt påverkar dessa värden ej tillåtas. Jord- och skogsbrukets intressen bör beaktas. En stor del av området omfattas av strandskyddet som gäller en 200 m bred zon av landområden angränsande mot Edslan och 100 m från Slommetjärns stränder.

Vidare finns flera delområden beskrivna i lövskogsinventeringen för Åmåls kommun samt i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.

Ärendets handläggning

Områdets naturvärden har uppmärksammats tidigt, bland annat har naturskyddsföreningen lyft fram området vid sin inventering av skyddsvärda skogar i Dalsland 2001 och föreslagit att området skyddas som naturreseptat. Den inventering över Killingen-Kednäsområdet som Länsstyrelsen lät utföra 2002 bekräftade områdets höga naturvärden. Skogsstyrelsen har i sin inventering av lövskogsmiljöer lämpliga för bl a vitryggig hackspett pekat ut området som värdefullt.

Flera underhandskontakter har hållits mellan Länsstyrelsen och Karlstad stift och markägaren till närliggande fastighet under tiden som reservatsutredningen pågått. Efter samråd med markägarna har avgränsningen justerats varvid ett ca 42 hektar stort området valts ut för reservatsbildning.

Karlstads stift och Bruno och Karin Jönsson har, som berörda mark- och sakägare, förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m m att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Förslaget till naturreseptat har remitterats till Åmåls kommun och Skogsstyrelsen.

Karlstad stift anger att man inte har något att invända mot förslaget vad gäller geografisk omfattning och skötselplan. Man efterlyser dock bättre information i ersättningsfrågan.

Länsstyrelsens kommentar: Värderingen av intrånget har redovisats för stiftet och ytterligare informationsutbyte har skett inom ramen för förhandlingarna.

Skogsstyrelsen har inga synpunkter, men påpekar att förslaget följer strategin för skydd av skog samt åtgärdsprogrammet för vitryggig hackspett.

Åmåls kommuns miljökontor ser positivt på Länsstyrelsens förslag. Reservatet bedöms förstärka Edsleskogsområdets karaktär som ett av länets mest värdefulla delar avseende naturvård.

LRF, Naturskyddsföreningen, Västkoststiftelsen, Dalslands miljönämnd, Dalslands Turist AB m fl har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Naturskyddsföreningen beklagar att området inte blir större och hoppas att en utvidgning mot väster och söder kan bli möjlig i framtiden. Föreningen menar också att skötseln mer bör inriktas mot åtgärder som gynnar vitryggig hackspett. Bland annat föreslår man en kraftigare uthuggning av gran i flera områden medan man är tveksam till åtgärder som avser utglesning av löv för att återskapa hagmarker och slätterängar.

Länsstyrelsens kommentar: Skötselplanen har justerats så att åtgärder för att skapa död ved blir möjliga i större utsträckning i flera områden. Länsstyrelsen bedömer att det är möjligt att på sikt återskapa en del av det äldre odlingslandskapet och samtidigt genomföra åtgärder som gynnar lövträd, död ved och arter knutna till solexponerade lövrika marker.

Dalslands miljönämnd finner det mycket positivt att naturreservatet Kednäs bildas, vilket gynnar den biologiska mångfalden i detta område.

Marken i området ägs av Karlstads Stift. Avtal om intrångsersättning har undertecknats av båda parter under sommaren 2011.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Syftet med naturreservatet är att bevara de värden som är knutna till de lövträdsrika branterna och f.d. odlingsmark samt att genom olika beståndsvårdande åtgärder gynna uppkomsten av lövträd och på sikt död ved. Genom reservatsbildningen skyddas också lövrika skogar med rik tillgång till död ved och äldre barrskogsbestånd.

Området hyser också rester av ett intressant odlingslandskap med äldre träd, hamlade träd och slätterängar som genom varsam restaurering och hävd kan återfå en del av sina ursprungliga värden. Reservatsbildningen och andra insatser i form av restaurering och återupptagen hävd innebär att element och arter knutna till det äldre odlingslandskapet kan bevaras. Genom reser-

vatsbildningen säkras också landskapsbilden och delar av de värden som är utpekade i riksintresset.

Reservatsbildningen är en del i arbetet med att rädda hotade arter. Området ingår i en för vitryggig hackspett utpekad trakt där arten under lång tid lyckats hålla sig kvar. Särskilda insatser för att gynna denna och flera andra arter knutna till lövträdsvegetation ska göras inom ramen för skötseln. Inom området skapas också en potential för att utveckla starkare populationer av flera andra hotade arter genom att viktiga biotoper som lövrika skogar med död ved och trädbevuxna slåttermarker utökas.

De äldre barrskogarna i branternas övre del och på höjdsträckningar har ett betydande naturvärde och bör därför skyddas från skogliga ingrepp. Det är en förutsättning för att bevara de arter som är beroende av skoglig kontinuitet och äldre skogar.

Miljömål

Naturreseptatet utgör ett led i arbetet med att uppnå det av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap samt Ett rikt växt- och djurliv.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreseptatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreseptat. Föreskrifterna är anpassade till naturreseptatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreseptatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreseptatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med reservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreseptatet (7 kap 7 § miljöbalken).

Gagnvirke

Alla virkessortiment inkl. grenar och toppar (GROT) som tas ut ur området med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller staten.

Insektsangrepp

Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen kommer efter naturreservatsbildningen att vara statens ansvar.

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskydds-förordningen.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Västkoststiftelsen. Förvaltningen ska ske i samverkan med Länsstyrelsen.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Provinstidningen Dalsland och Nya Wermlandstidningen.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4:1.

I detta ärende har länsöverdirektör Göran Bengtsson beslutat. Lennart Olsson, naturvårdsenheten har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit naturvårdsdirektör Sven Swedberg, antikvarie Lisa Ragnarsson, planarkitekt Matti Lagerblad, och länsjurist Jonas Ledelius.

Göran Bengtsson

Lennart Olsson